

Ohlédnutí za Rokem biodiverzity

Jitka Kozubková

Organizace spojených národů vyhlásila rok 2010 Mezinárodním rokem biodiverzity. Smyslem akce (stejně jako u všech předchozích témat vyhlášených pro konkrétní rok) bylo zvýšit informovanost a veřejné povědomí o konkrétním tématu, v tomto případě o významu biologické rozmanitosti pro kvalitu a udržitelnost života na Zemi. V řadě států proběhly informační a osvětové kampaně, k nimž se připojila i Česká republika. (Přehled mezinárodních roků vyhlášených OSN za uplynulé desetiletí najdete na straně 25.)

Organizace kampaně v Česku

V České republice se vedení osvětové a informační kampaně ujalo Ministerstvo životního prostředí (MŽP) a podílela se na ní i řada resortních institucí a nevládních neziskových organizací působících v oblasti životního prostředí. MŽP rovněž zajistilo českou verzi zdařilého a výstižného loga Roku biodiverzity a následně také spot, který je uveden na stránkách MŽP.

Osvětová kampaň probíhala pod heslem „Mezinárodní rok biodiverzity – pro pestrou přírodu, pro budoucnost“ a zaměřila se především na vysvětlení základních otázek: Co je biologická rozmanitost? Proč je nezbytná? Co ji ovlivňuje? Proč biodiverzita ubývá? Co jako jednotlivci, organizace, státy děláme a co můžeme ještě udělat pro zastavení úbytku přírodní rozmanitosti?“

Z řady zajímavých akcí a počínů, které proběhly v roce 2010, zájem odborné i laické veřejnosti přitáhl Diskusní týden pro biodiverzitu, který se uskutečnil v týdnu od 24. do 28. května 2010 v přednáškovém sále Městské knihovny v Praze. Z jednotlivých diskusních dnů na určité téma (např. Současnost a budoucnost výzkumu biodiverzity) byly zpracovány závěry a doporučení, které by neměly zůstat nevyužity. Odborné veřejnosti byla určena Konference k Mezinárodnímu roku biodiverzity v Senátu ČR,

Na výstavě Wild Wonders of Europe na Alšově nábřeží v Praze se představilo více než 100 velkoformátových fotografií z dílny 69 fotografů, zachycujících přírodní skvosty 48 zemí Evropy.

Zdroj archiv MŽP

kterou uspořádal 7. října 2010 Český svaz ochránců přírody. V letních měsících oslovovala v Praze na Alšově nábřeží širší veřejnost a zejména turisty unikátní mezinárodní putovní výstava velkoformátových fotografií Wild Wonders of Europe, zachycující přírodní scenérie a jedinečnost fauny a flóry Evropy. Biodiverzita byla i hlavním tématem 36. ročníku MFF Ekofilm.

Jak vysvětlit biodiverzitu?

Přestože se k Roku biodiverzity uskutečnila řada akcí a byla vytištěna spousta materiálů, zůstává otázka, nakolik osvětová kampaň změnila povědomí občanů České republiky o problému biodiverzity či o biologické rozmanitosti. Z průzkumu Eurobarometru, který v březnu 2010 zveřejnila Evropská komise, vyplynulo, že mnoho Evropanů neví, co si má pod pojmem biologická rozmanitost představit. Nelichotivé je zjištění, že 48 % českých respondentů o biologické rozmanitosti nikdy neslyšelo, což je více než průměr v EU. Potěšující na druhou stranu je, že oproti roku 2007 se v ČR zvýšil podíl lidí, kteří znají význam tohoto slovního spojení, a to ze 6 na 21 %. V souvislosti s nízkou znalostí určitého poj-

mu bývá opravdu velmi obtížné vysvětlovat cokoli dalšího. Jak může obyčejný člověk (tj. ten, kdo se profesně nezabývá ochranou přírody, potažmo životním prostředím) vnímat nezbytnost zachování biologické rozmanitosti jako něco zásadního, důležitého pro každodenní život, když ani netuší, co všechno toto dvousloví představuje?

Pojmy bývají ošemetné

I mezi odborníky se objevují různé definice, ba dokonce různá pojetí a závěry, jak rozmanitost druhů rostlin, živočichů či typů území zachovat, zda je potřeba je chránit za každou cenu, jak vysoká je tato cena a co zahrnuje. Na stránce MŽP „Proč Mezinárodní rok biodiverzity?“ si lze přečíst: „Pro zachování druhové pestrosti živočichů, rostlin a jejich přirozeného prostředí najdeme nejméně dva zásadní důvody – etický a ekologický.“ Ač jsou oba důvody podrobněji vysvětleny, jedná se opět o velmi obecný výklad, který nemusí širokou veřejnost oslovit.

V listopadu 2009 vydala americká společnost Fairbank, Maslin, Maullin, Metz & Associates studii, která se zabývá doporučením, jak snadno „komunikovat“ ochranu přírody (neboli představovat ji, zvyšovat o ní

Mezinárodní roky vyhlášené OSN

- 2011** – Mezinárodní rok lesů,
Mezinárodní rok chemie
- 2010** – Mezinárodní rok biodiverzity
- 2009** – Mezinárodní rok usmíření,
Mezinárodní rok přírodních vláken,
Mezinárodní rok astronomie,
Mezinárodní rok goril
- 2008** – Mezinárodní rok planety Země,
Mezinárodní rok jazyků,
Mezinárodní rok brambor,
Mezinárodní rok hygieny
a zdravotnických opatření
- 2007** – Mezinárodní rok polárních oblastí.
Rok delfína
- 2006** – Mezinárodní rok pouští
a rozšiřování pouští
- 2005** – Mezinárodní rok mikrokreditu
- 2004** – Mezinárodní rok rýže
- 2003** – Mezinárodní rok vody
- 2002** – Mezinárodní rok hor,
Mezinárodní rok ekoturistiky
- 2001** – Mezinárodní rok dobrovolníků

povědomí). Na konci studie s názvem *The Language of Conservation: How to Communicate Effectively to Build Support for Conservation* (volně přeloženo „Jazyk ochrany přírody: Jak efektivně komunikovat, aby se dosáhlo podpory zajištění ochrany přírody“) lze najít krátký seznam slov, která se běžně vyskytují v odborných textech a která je potřeba s ohledem na výsledky studie jednoduše přetlumočit obyčejnému člověku. Jako příklad uveďme slovní spojení: *Environment* (životní prostředí) = *Land, air and water* (půda, vzduch a voda) či *Ecosystems* (ekosystémy) = *Natural areas* (přírodní území). Bezpochyby by stálo za to vytvořit podobný slovníček i v České republice.

Obtížné vyhodnocení

Úspěšnost kampaně u příležitosti Mezinárodního roku biodiverzity 2010 lze hodnotit velmi obtížně. V médiích se objevilo několik drobných zpráv o Roku biodiverzity jako takovém. Snad jen v České televizi proběhlo představení pojmů a důležitosti biologické rozmanitosti přijatelným způsobem, a to

v pořadu *Dobré ráno*, kde velmi srozumitelným a pěkným jazykem pojmy vysvětloval, konkrétními příklady dokresloval a na otázky v chatu ČT odpovídal pracovník Krajského střediska AOPK ČR Roman Zajíček.

Přesnější vyhodnocení efektivity celé kampaně nebylo prováděno, a tak si musíme pár let počkat na výsledky dalšího průzkumu Eurobarometru. Téměř s jistotou lze už dnes říci, že stejně jako v jiných evropských zemích je potřeba věnovat se vysvětlování významu biodiverzity a souvisejících pojmů mnohem více a cíleněji. Budoucí kampaně musejí být profesionálnější připraveny a realizovány tak, aby byly mnohem nápaditější, přesnější a především efektivnější než ta, kterou jsme mohli v roce 2010 sledovat k Roku biodiverzity. Argumentů pro zachování pestrosti druhů a území nabízejí odborníci desítky. Jen je třeba je řádně a srozumitelně prezentovat za pomoci specialistů v oblasti práce s veřejností.

Na závěr nezbyvá než popřát štěstí akcím, které se připravují v roce 2011 pro Mezinárodní rok lesů a Mezinárodní rok chemie.

Ekofór aneb S humorem na přírodu

Ekofór je soutěž kreslených vtipů s tematikou životního prostředí, pořádaná Hnutím Brontosaurus. Cílem je zapojení široké veřejnosti, především dětí a mládeže, do tvůrčích aktivit zaměřených na ztvárnění témat s problematikou životního prostředí, a zvýšit tak jejich zájem o ochranu životního prostředí.

Historie soutěže sahá do let 1979–1989, kdy byla pravidelně pořádána Brontosaurus z brněnského Vysokého učení technického a soutěžní díla byla vystavována na různých místech v Brně. Soutěže se v těchto letech každoročně účastnilo 40–80 autorů se 270–400 pracemi.

K obnovení Ekofóru došlo v roce 2004. Od té doby bylo vyhlášeno šest ročníků a obliba soutěže i účasti roste (např. v roce 2007 bylo do soutěže zasláno více než 1 700 vtipů). Ekofóru se v současnosti účastní autoři z celé ČR, především žáci základních a středních škol. V roce 2010 kdy nebyla z technických důvodů soutěž vyhlášena, byly vystavovány nejlepší vtipy z předchozích šesti ročníků.

V roce 2011 jsou vyhlášeny tyto kategorie:

- kreslené vtipy od dětských autorů do 15 let včetně
- kreslené vtipy od autorů starších 15 let

■ kreslené vtipné příběhy (stripy), věkově neomezeno.

Od roku 2007 se pro každý ročník volí téma; pro rok 2011 je tématem voda.

Vtipy můžete posílat do 1. dubna 2011 na e-mail: ekofor@brontosaurus.cz nebo na adresu: Pražská pobočka kanceláře Hnutí Brontosaurus, Senovážná 8, Praha 1, 110 00.

Více informací k podmínkám soutěže i k předchozím ročníkům naleznete na stránkách Ekofóru: <http://ekofor.brontosaurus.cz/> nebo na Facebooku, stránka Ekofór.

Po uzávěrce soutěže bude ze zaslaných prací organizátory vybráno 75 nejlepších vtipů (25 v každé kategorii). Vtipy budou hodnoceny odbornou porotou, složenou ze zástupců několika ekologických organizací v ČR a zástupce České unie karikaturistů, a rovněž veřejností (hlasováním v elektronické galerii a v rámci putovní výstavy). Výstava nejlepších vtipů bude prezentována na letních hudebních festivalech a dalších, především ekologických či vzdělávacích akcích.

Hnutí Brontosaurus je nevládní nezisková organizace, jejímž předmětem činnosti je práce s dětmi a mládeží. Už přes třicet let (založeno 1974) přitahuje nejen studenty středních a vysokých škol, ale i pracující a rodiče s dětmi a otevírá jim cestu za pozná-

ním ochrany životního prostředí, přírody či památek. Na „brontosaurích“ akcích se např. kosí orchidejové louky, udržují naučné stezky, pomáhá na biofarmách, sázejí přirozené lesy, pracuje na zajištění zřícenin hradů nebo čistí prameny. Nedílnou součástí většiny akcí jsou zážitkové programy.

Více na www.brontosaurus.cz

Břetislav Kovařík, ročník 2006